Законодавче регулювання реєстрації плавзасобів у країнах Європейського Союзу

Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит Народного депутата України

Європейський інформаційно-дослідницький центр створено з метою надання народним депутатам України інформації, яка може бути використана ними у законотворчій діяльності. Діяльність Європейського інформаційно-дослідницького центру здійснюється в рамках програми USAID "Рада: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво", що виконується Фондом "Східна Європа". Більше про центр на сайті http://euinfocenter.rada.gov.ua/

Резюме

У країнах Європейського Союзу реєстрація водних транспортних засобів регулюється спеціальним законодавством. Реєстрація є платною адміністративною послугою.

У розглянутих країнах *(Литва*, *Німеччина*, *Польща*, *Франція*, *Фінляндія)* **основними документами** при реєстрації водних транспортних засобів є:

- ✓ заява на реєстрацію
- ✓ документ, що підтверджує право власності
- ✓ документ, який посвідчує особу власника

Технічні характеристики плавзасобів, відповідно до яких виникає зобов'язання реєстрації, у розглянутих країнах відрізняються. Приміром, у *Франції* та *Нідерландах* вимагається реєстрація плавзасобів довжиною від 2,5 м, у *Фінляндії* — від 5,5 м. У *Хорватії* передбачено обов'язкову реєстрацію човнів довжиною від 2,5 м та/або з двигуном, потужність якого становить понад 5 кВт.

Литовська Республіка

1. Законодавче регулювання

- Кодекс внутрішніх водних шляхів Литовської Республіки[1]
- Резолюція Уряду Литовської Республіки «Про Реєстр внутрішніх водних шляхів»[2]
- Указ Міністра транспорту та зв'язку «Про затвердження правил реєстрації внутрішніх водних шляхів»[3]
- Постанова Литовської адміністрації безпеки на морі «Про форму сертифіката для суден внутрішнього плавання з двигунами встановленого зразка, зареєстрованих в Реєстрі внутрішніх водних транспортних засобів»[4]

2. Предмет обов'язкової реєстрації

Човни з малопотужними двигунами, водний транспорт для відпочинку або спорту, спортивні човни, водні велосипеди і мотоцикли, веслові човни довжиною до 6 м, риболовецькі судна та плавзасоби внутрішнього плавання повинні бути зареєстровані у **Реєстрі внутрішніх водних шляхів** і мати свідоцтво (реєстраційний документ).

Гумові човни та човни для греблі, водні мотоцикли вантажністю до 250 кг, вітрильні яхти з корпусом до 2,5 м **не підлягають реєстрації**.

3. Порядок та правила реєстрації

Для реєстрації власник водного транспортного засобу подає наступні документи:

- ✓ заява власника внутрішнього водного транспортного засобу про реєстрацію
- ✓ документи, що підтверджують право власності на водний транспортний засіб
- ✓ оригінал документа, що підтверджує зняття внутрішнього водного транспортного засобу з попередньої реєстрації
- ✓ оригінал та копія реєстраційного посвідчення юридичної особи (для юридичних осіб); оригінал та копія документу, що посвідчує особу (для фізичних осіб)

[1] Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodeksas [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://bit.ly/2ImcHUV
[2] Dėl lietuvos respublikos vidaus vandenų laivų registro reorganizavimo ir jo nuostatų patvirtinimo [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.582DA3F9B599/rEbnJOtRYn
[3] Dėl lietuvos respublikos vidaus vandenų transporto priemonių registravimo taisyklių patvirtinimo [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.4827D8148E56
[4] Dėl liudijimų formų, išduodamų lietuvos respublikos vidaus vandenų laivų registre registruotoms vidaus vandenų transporto priemonėms ir pakabinamiesiems varikliams, patvirtinimo [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://bit.ly/2rLRv05

- ✓ свідоцтво про тимчасове оформлення внутрішнього водного транспорту в Реєстрі внутрішніх водних шляхів (якщо такий виданий)
- ✓ копія документа, що засвідчує клас водного транспортного засобу (якщо такий є)
- ✓ квитанція про сплату державного мита або платіжне доручення

Протягом 10 робочих днів після подання необхідних документів приймається рішення про реєстрацію внутрішнього водного транспортного засобу та видається свідоцтво. Реєстратор має право відмовити у реєстрації водного транспортного засобу, якщо:

- подані документи мають виправлення чи підроблення знаків
- не всі документи відповідають вимогам законодавства

При реєстрації внутрішнього водного транспорту в Реєстр вноситься інформація:

- назва водного транспортного засобу
- дата і місце реєстрації
- дані про водний транспорт (тип, модель, номер реєстрації, дата першої реєстрації в Литві, рік випуску або ремонту, довжина, ширина, висота, матеріал, колір, валовий тоннаж, швидкість, максимальна кількість пасажирів тощо)
- дані про стаціонарні двигуни
- максимальна допустима потужність двигуна
- дані про попередню реєстрацію внутрішнього водного транспорту
- дані про власника водного транспорту

4. Вартість надання адміністративної послуги

- ✓ 13 євро (реєстрація)
- ✓ 7,2 євро (видача копії свідоцтва)
- ✓ 8,6 євро (зміна даних у Реєстрі)[5]

Французька Республіка

1. Законодавче регулювання

- Указ Президента Французької Республіки «Про назви навігації суден і плавучих установок, які перебувають у внутрішніх водах»[6]
- Указ Міністра Французької Республіки «Про навігаційні документи суден та плавучих установок, які перебувають у внутрішніх водах»[7]
- Указ Міністра Французької Республіки «Про технічні правила безпеки, що застосовуються до прогулянкових суден, які перебувають у внутрішніх водах»[8]
- Указ Міністра Французької Республіки «Про умови реєстрації та розміщення знаків ідентифікації прогулянкових суден, які перебувають у внутрішніх водах»[9]

[5] Administracinės paslaugos „pramoginio laivo įregistravimas lietuvos respublikos vidaus vandenų laivų registre ir įregistravimo dokumento išdavimas“ teikimo aprašymas [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://bit.ly/2rHr8IT
[6] Décret n°2007-1168 du 2 août 2007 relatif aux titres de navigation des bâtiments et établissements flottants naviguant ou stationnant sur les eaux intérieures [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://bit.ly/2Go8MRC
[7] Arrêté du 21 décembre 2007 relatif aux titres de navigation des bâtiments et établissements flottants naviguant ou stationnant sur les eaux intérieures [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000017764496
[8] Arrêté du 19 janvier 2009 relatif aux prescriptions techniques de sécurité applicables aux bateaux de plaisance naviguant ou stationnant sur les eaux intérieures [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000020399110
[9] Arrêté du 15 octobre 2009 relatif aux conditions d'inscription, d'immatriculation et d'apposition de marques extérieures d'identité des bateaux de plaisance naviguant ou stationnant sur les eaux intérieures [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://bit.ly/2IMQRJD

2. Предмет обов'язкової реєстрації

Предметом обов'язкової реєстрації є плавзасоби, які перебувають у внутрішніх водах і мають такі характеристики:

- ✓ довжина від 5 м до 20 м з будь-яким рівнем потужності двигуна
- ✓ довжина до 5 м з реальною потужністю двигуна понад 4,5 кВт

Підлягають реєстрації **за бажанням** власника:

- ✓ судна від 2,5 м до 5 м, реальна потужність двигуна яких менше 4,5 кВт
- ✓ човни, які використовують людську енергію: каное, каяка, катамарани, байдарки, надувні човни, водний транспорт з використанням весел довжиною від 2,5 м

Не можуть бути зареєстровані судна довжиною до 2,5 м з будь-яким рівнем потужності двигуна.

3. Порядок та правила реєстрації

Заява на реєстрацію подається власником плавзасобу відповідно до встановленого зразка. Реєстраційна служба видає тиражну картку з реєстраційним номером. Карта повинна знаходитися на борту та бути представлена на прохання агентів, уповноважених слідкувати за прогулянковими суднами.

Реєстрація втрачає чинність, якщо плавзасіб було продано. Новий власник повинен протягом одного місяця з дати, зазначеної в акті про продаж, оформити нову реєстрацію на своє ім'я у компетентній службі за постійним місцем проживання.

Федеративна Республіка Німеччина

1. Законодавче регулювання

- Положення «Про маркування малих суден, які перебувають у внутрішніх водах»[10]

2. Предмет обов'язкової реєстрації

Предметом реєстрації є малопотужні плавзасоби, крім:

- ✓ судна, які не відносяться до категорії малих транспортних засобів: водні засоби, які побудовані/ обладнані для буксирування; пороми; плавуче устаткування тощо
- ✓ транспортні засоби органів влади, рятувальні транспортні засоби
- ✓ човни, які використовують людську енергію: каное, каяка, педальний водний транспорт, катамарани, байдарки, надувні човни тощо
- ✓ судна довжиною до 5,5 м, які можуть переміщуватись під парусом
- ✓ судна з двигуном, потужність яких не перевищує 2,21 кВт
- ✓ шлюпки

Транспортні засоби, які не підпадають під обов'язкову реєстрацію, можуть добровільно отримати номерний знак.

3. Порядок та правила реєстрації

Для реєстрації власник водного транспортного засобу подає наступні документи:

- заява на реєстрацію
- особистий документ із зазначенням адреси (наприклад, посвідчення особи)

[10] Verordnung über die Kennzeichnung von auf Binnenschiffahrtsstraßen verkehrenden Kleinfahrzeugen (Binnenschifffahrt-Kennzeichnungsverordnung - KlFzKV-BinSch) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.gesetze-im-internet.de/klfzkv-binsch/BJNR022600995.html

- документ, який підтверджує права власності на водний транспортний засіб
- номерний знак (при зміні власника, модифікації двигуна, додаткового двигуна)

4. Вартість надання адміністративної послуги

- ✓ 18 євро (отримання реєстраційного номера)
- ✓ 15 євро (зміна власника в реєстрі)
- ✓ 13 євро (зміна ідентифікаційного номера)
- ✓ 10 євро (інші зміни в реєстрі)
- ✓ зняття з реєстрації є безкоштовним

Республіка Польща

1. Законодавче регулювання

- Закон «Про внутрішнє судноплавство»[11]
- Розпорядження Міністра транспорту, будівництва та морського господарства «Про реєстрацію суден, які використовуються для спорту та відпочинку»[12]

2. Предмет обов'язкової реєстрації

Предметом обов'язкової реєстрації є всі малопотужні плавзасоби довжиною від 12 м та потужністю двигуна більше 15 кВт. Судна повинні бути зареєстровані в **Реєстрі суден, що використовуються для спорту та відпочинку**. Всі інші малопотужні судна, в тому числі ті, які використовують людську енергію, та надувні човни можуть бути зареєстровані за бажанням власника.

Власник повинен **в 14–денний термін** після будівництва або купівлі зареєструвати водний транспортний засіб. Протягом 1 місяця приймається рішення щодо реєстрації.

3. Порядок та правила реєстрації

Для реєстрації власник водного транспортного засобу подає наступні документи:

- заява на реєстрацію
- документ, який підтверджує право власності на водний транспортний засіб
- оригінал та копія реєстраційного посвідчення юридичної особи (для юридичних осіб); оригінал та копія документу, що посвідчує особу (для фізичних осіб)
- оригінал документа, що підтверджує зняття внутрішнього водного транспортного засобу з попередньої реєстрації
- документ, який підтверджує оплату адміністративних послуг

4. Вартість надання адміністративної послуги

- ✓ 14 євро (отримання реєстраційного номера)
- ✓ 3,5 євро (внесення змін до даних в реєстрі)
- ✓ 7 євро (внесення змін до реєстру та видача нового реєстраційного номера)
- ✓ 4,7 євро (вартість дубліката реєстраційної картки)
- ✓ 3,5 євро (витяг або копія з реєстру)
- ✓ 3,5 євро (зняття з реєстрації та видалення з реєстру)

[11] Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20010050043

[12] Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej. w sprawie trybu rejestracji statków używanych wyłącznie do uprawiania sportu lub rekreacji [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20130000749

Фінляндська Республіка

1. Законодавче регулювання

- Закон «Про реєстрацію водних видів транспорту»[13]

2. Предмет обов'язкової реєстрації

Плавзасоби, довжиною 5,5 м та/або потужністю двигуна більше 15 кВт, повинні бути зареєстровані в **Реєстрі водних видів транспорту**.[14] Обов'язок зареєструвати судно також застосовується до інших плавзасобів (зокрема водних скутерів та суден, що належать державі або місцевим органам влади).[15] Для інших плавзасобів можлива реєстрація за бажанням.

Зобов'язання щодо реєстрації **не поширюється** на:[16]

- плавзасоби, власниками яких є збройні сили або прикордонна охорона
- плавзасоби, зареєстровані в *Реєстрі риболовних суден* тощо

3. Порядок та правила реєстрації

Агентство з безпеки транспорту (Finnish Transport Safety Agency, Trafi) здійснює обслуговування **Реєстру водних видів транспорту**.[17] Власники плавзасобів зобов'язані **протягом 30 днів** повідомляти Агентство про будь-які зміни в реєстраційній інформації щодо плавзасобів, зокрема у випадках:

- першої реєстрації
- зміни технічної інформації
- зміни складових двигуна (додавання, видалення, модифікація)
- зміни власника
- відмови від власності
- зняття з обліку та виведення з експлуатації

Реєстраційне повідомлення можна подати:

- ✓ за допомогою електронного сервісу *My e-Services*
- ✓ в офісі реєстратора
- ✓ поштою

Свідоцтво про реєстрацію містить таку інформацію:[18]

- *щодо водного судна* (ідентифікаційний номер, пробіг, рік випуску, максимальна кількість пасажирів, тип водного транспорту, матеріал, основний колір, довжина, ширина, максимальне навантаження, дата випуску судна, реєстраційний номер)
- *щодо двигунів* (кількість, серійний номер, потужність двигуна, марка та модель)
- *щодо власників* (дані про власника та документи, що посвідчують його особу)

4. Вартість надання адміністративної послуги

[13] Laki vesikulkuneuvorekisteristä [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140424
[14] Laki vesikulkuneuvorekisteristä [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140424
[15] Watercraft Register [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.trafi.fi/en/boating/watercraft_register
[16] Laki vesikulkuneuvorekisteristä [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140424
[17] Laki vesikulkuneuvorekisteristä [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140424
[18] Registration certificates [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.trafi.fi/en/boating/registration_certificates

Перша реєстрація плавзасобу, а також зміни інформації щодо його власника здійснюються на платній основі. Приміром, перша реєстрація плавзасобу коштує 40 євро (з використанням електронного сервісу – 30 євро).[19]

Додаток. Маркування суден у Європейському Союзі[20]

Директива 2013/53/EU щодо рекреаційних суден та персонального водного транспорту встановлює обмеження на двигуни та вводить реєстрацію водних транспортних засобів. Судна, у тому числі гумові човни, повинні мати:

- ✓ ***ідентифікаційний номер*** (зазначено країну-виробника, код заводу-виробника, унікальний серійний номер, місяць та рік виробництва)
- ✓ ***знак виробника плавзасобу*** (зазначено назву виробника, зареєстровану торгову марку або знак, контактну адресу в ЄС, маркування CE – *на відповідність вимогам директив ЄС*, категорію плавзасобу, максимальне навантаження)
- ✓ ***маркування двигунів*** (зазначено назву виробника, тип двигуна, унікальний серійний номер двигуна, маркування CE)

Таблиця 1. Технічні характеристики при реєстрації гумових човнів

Держава	Реєстрація в залежності від довжини човнів	Реєстрація в залежності від потужності двигунів
Грецька Республіка[21]	—	від 22,37 кВт
Королівство Данія	лише човни із жорстким корпусом, які мають довжину від 20 м	лише човни із жорстким корпусом, які мають потужність двигуна від 100 кВт
Королівство Нідерланди[22]	від 2,5 м	—
Королівство Іспанія	до 7,5 м (якщо відстань навігації від берегової лінії до 9200 м)	від 11,03 кВт
Італійська Республіка	менше ніж 6 м, якщо: ▪ навігація на відстань більш ніж 6 м ▪ відстань навігації від берегової лінії менше ніж 6 м, потужність двигуна більше ніж 30 кВт	окрема реєстрація для двигунів, якщо: ▪ об'єм 2-двотактного двигуна становить 750 $см^3$ ▪ об'єм 4-тактного двигуна становить 1000 $см^3$
Федеративна Республіка Німеччина	не існує вимог для гумових човнів	від 2,21 кВт
Фінляндська Республіка[23]	від 5,5 м	від 15 кВт
Французька Республіка	▪ від 2,5 м для моторних човнів ▪ від 3,5 м для човнів, які	від 4,5 кВт

[19] Price list [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.trafi.fi/en/boating/price_list

[20] Directive 2013/53/EU of the European Parliament and of the Council of 20 November 2013 on recreational craft and personal watercraft and repealing Directive 94/25/EC Text with EEA relevance [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1526020295794&uri=CELEX:32013L0053

[21] Study on the license requirements for pleasure boats in THE European Union [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.flowboat.ee/en/wp-content/uploads/STUDY-ON-THE-LICENSE-REQUIREMENTS-FOR-PLEASURE-BOATS-IN-THE-EUROPEAN-UNION.pdf

[22] Aan welke eisen moet mijn pleziervaartuig voldoen? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/binnenvaart/vraag-en-antwoord/aan-welke-eisen-moet-mijn-pleziervaartuig-voldoen

[23] Acheter, vendre, immatriculer des navires de plaisance [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.ecologique-solidaire.gouv.fr/acheter-vendre-immatriculer-des-navires-plaisance

	використовують людську силу для руху	
Хорватська Республіка	від 2,5 м	від 5 кВт

Таблиця 2. Законодавче регулювання реєстрації плавзасобів в країнах ЄС

Держава	Судна, які підлягають реєстрації	Судна, які не підлягають реєстрації	Вартість
Литовська Республіка	човни з малопотужними двигунами, водний транспорт для відпочинку або спорту, спортивні човни, водні велосипеди і мотоцикли, веслові човни до 6 м, риболовецькі судна, судна внутрішнього плавання	гумові човни та човни для греблі, водні мотоцикли вантажністю до 250 кг, вітрильні яхти з корпусом до 2,5 м	13 євро
Французька Республіка	судна довжиною від 5 м до 20 м з будь-яким рівнем потужності двигуна; судна довжиною до 5 м, реальна потужність двигуна яких перевищує 4,5 кВт	судна довжиною менше за 2,5 метри та будь-яким рівнем потужності двигуна	–
Федеративна Республіка Німеччина	всі малопотужні судна, що перебувають у внутрішніх водах	судна, які побудовані або обладнані для буксирування; пороми; транспортні засоби органів влади; човни, які використовують людську енергію (каное, катамарани, байдарки, надувні човни) та ін.	18 євро
Республіка Польща	всі малопотужні судна, довжиною від 12 метрів та потужністю двигуна від 15 кВт	судна довжиною до 12 м та потужністю двигуна до 15 кВт	14 євро
Фінляндська Республіка	плавзасоби, довжиною 5,5 м та/або потужністю двигуна більше 15 кВт; водні скутери; судна, що належать державі та місцевим органам влади	плавзасоби, власниками яких є збройні сили або прикордонна служба; плавзасоби, зареєстровані в *Реєстрі риболовних суден* тощо	40 євро

Інформацію підготували:
Олена Копил, Лариса Неруш, Олександр Петрощук
інтерни Програми стажування у ВРУ у 2018 році